

Regina Lebień

Język polski ELEMANTARZ

Część 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 03.02.2023 № 110)

Oznaczenia umowne

Posłuchaj

Zapamiętaj

Przeczytaj

Pomyśl

Opowiedz

Drodzy pierwszoklasiści!

W ręku trzymacie pierwszą Waszą książeczkę „Elementarz”, która będzie Wam towarzyszyć w poznawaniu bardzo ciekawego świata abecadła. Literki będą pomagały w układaniu sylab i wyrazów, którymi będziecie nazywali poszczególne elementy naszej rzeczywistości. Będziecie tworzyli wypowiedzi ustne a potem pisemne, bo każdą literkę nauczycie się pisać.

Zapoznacie się z łatwymi tekstami z podręcznika, nauczycie się je czytać, poznacie bohaterów z bajek, będziecie śledzić ich przygody i wymyślać inne własne zakończenia.

Poznacie ciekawy świat przyrody w różnych porach roku. Wasze wypowiedzi na podstawie ilustracji w podręczniku będą Was wzruszały, cieszyły, bawiły, wzbogacały słownictwo.

Wszystkim, którzy będą korzystali z tego podręcznika, życzymy wielu dobrych wrażeń, satysfakcji i powodzenia w nauce.

Autorka

elementarz

WSPOMNIENIA Z WAKACJI

🎧 Jedzie pociąg po torze,
od stacji do stacji.
W pociągu podróżni
i wspomnienia z wakacji.
Z każdego wagonu słońce
pozdrawia nas ręką.
Za pociągiem pędzi
wakacyjna piosenka.

Jadwiga Jałowiec

Pamiętki z wakacji

Skąd te śmiechy, skąd te piski?
To plecaki i walizki
zgrupowały się na stacji,
bo już wracać czas z wakacji.
Były w górach i nad morzem,
żeglowały po jeziorze,
odwiedziły każdy kątek,
teraz wiozą moc pamiątek.

Urszula Piotrowska

1. Opowiedzcie, jak spędziliście letnie wakacje?
2. Jakie skarby przywieźliście do domu, co one wam przypominają?

JUŻ JESTEM UCZNIEM

1. Porozmawiamy o tym co byście chcieli robić w szkole?
2. Czego można się nauczyć w szkole?
3. Kiedy zaczyna się rok szkolny w Ukrainie?

MOJA KLASA

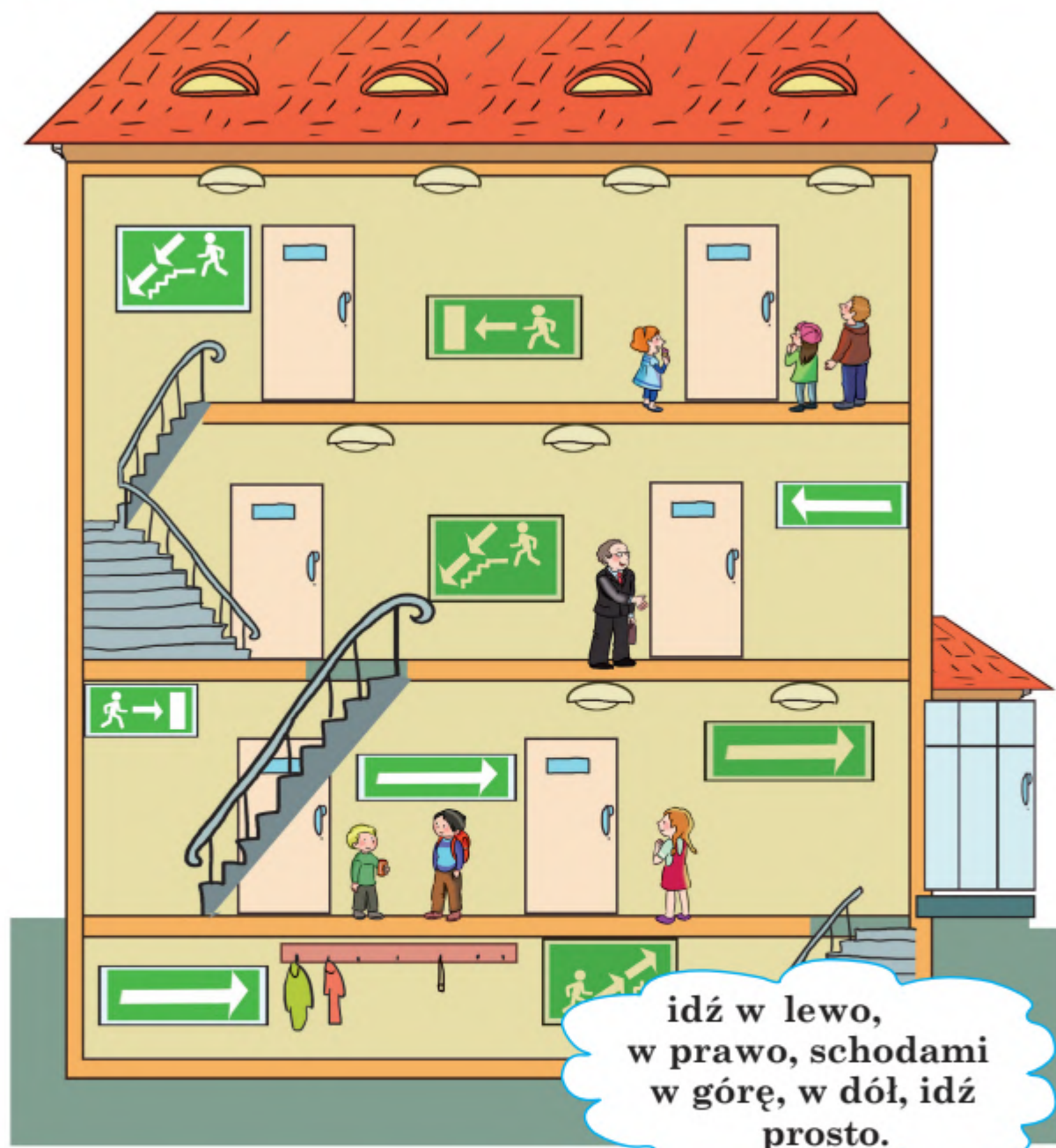
nad, pod,
obok, na, w.

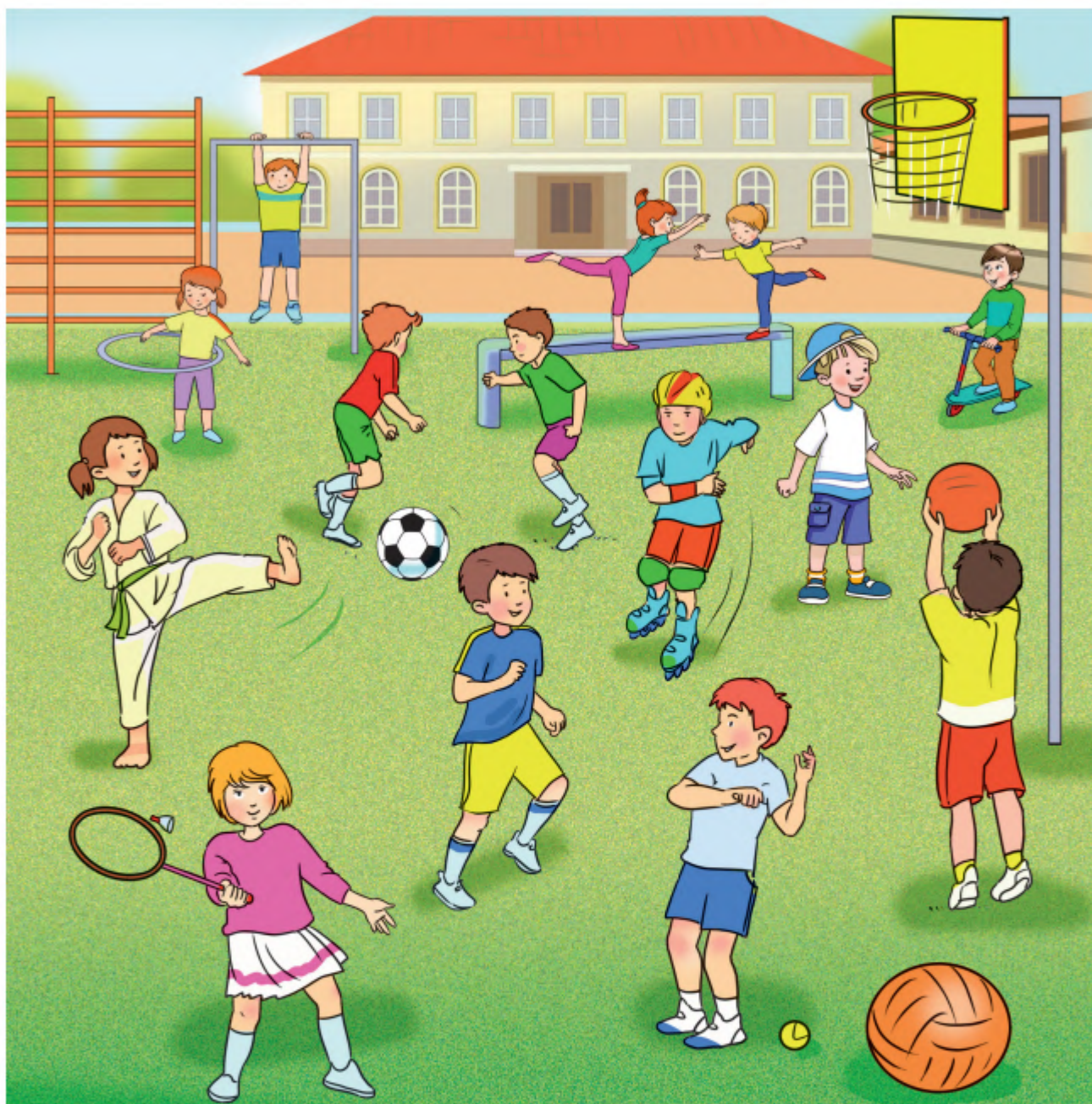
1. Przedstawcie się koleżankom i kolegom.
2. Jakie słowa używamy przy powitaniu?
3. Opowiedzcie, co robią dzieci na ilustracji?
4. Powiedzcie, co znajduje się w naszej klasie?
5. Namalujcie swoje portrety i podpiszcie.

Używajcie słów:

1. Jak powinny dzieci na ilustracji najszybciej opuścić budynek szkolny. *Używajcie słów:* 🧐
2. Przyjrzyj się ilustracji. Wskaż, gdzie jest szatnia, a gdzie wyjście ze szkoły. Wyszukaj znaki ewakuacyjne i co one oznaczają? Dlaczego są na nich strzałki?

1. Opowiedz o swojej szkole. Gdzie się znajduje sala gimnastyczna, szatnia, pokój nauczycielski, gabinet higienistki szkolnej, twoja klasa, stołówka?
2. Przyjrzyj się ilustracji i powiedz, co robią dzieci na boisku szkolnym?

BEZPIECZEŃSTWO RUCHU DROGOWEGO

Światła sygnalizatora

Idą dzieci, a nad jezdnią
sygnał świeci.
Mam czerwone wielkie oko,
mam buzię jak mak,
gdy pokażę się nad jezdnią,
wołam do was tak:
Uwaga! Czerwone światło!

Stój! O wypadek łatwo!
Mam zielone piękne oko,
zielone jak liść.
Gdy się zazielenię w górze,
to możecie iść.
Zielone światło, zielone!
Przechodźcie na drugą stronę

Danuta Gellner

1. Opowiedz, co widzisz na ilustracji? Wskaż elementy ulicy: chodnik, jezdnię, pasy, ścieżka rowerowa, sygnalizator świetlny.

To są zasady prawidłowego poruszania się na drodze

Zanim wejdiesz na pasy, patrz najpierw w lewo, potem w prawo i jeszcze raz w lewo.

Jeśli droga nie ma chodnika idź lewą stroną jezdni.

Na przystanku autobusowym stój z daleka od jezdni.

Noś znaczkę odblaskową, wtedy o zmroku jesteś bardziej widoczny.

1. Opowiedz o swojej drodze do szkoły.
2. Jakie znasz znaki drogowe, czy je przestrzegasz?

PRZYSZŁA DO NAS JESIEŃ

Jesienny las

1. Po co chodzimy do lasu? Jak zachowujemy się w lesie?

Las	Łąka	Pole

1. Jakie zwierzęta widzisz na ilustracji? Nazwij mieszkańców lasu, łąki, pola.

Grzybobranie

1. Gdzie wybrały się dzieci z mamą i tatą?
2. Czy możemy chodzić sami do lasu? Z kim możemy zbierać grzyby i jakich porad należy wysłuchać?
3. Co jeszcze możemy zbierać w lesie jesienią?

1. Przyjrzyj się grzybom i nazwij je, które z nich nie możemy zbierać i dlaczego? Jakie zagrożenie dla zdrowia stwarzają grzyby trujące?

BOGACTWO JESIENNYCH SADÓW

„Rumienia
się w dłoni
owoce ...”
„Wiatr
gałązką ruszy,
gruszka
spadnie z ...”

Dokończ rymowanki:

1. Przyjrzyj się ilustracji.
Jakie drzewa owocowe są w sadzie?
2. Dlaczego należy jeść owoce?

1. Co robimy z owoców na zimę?

Opowiadamy historyjkę obrazkową: Jemy owoce

1. Przyjrzyjcie się obrazkom. Opowiemy jak owoce trafiły na stół Oli.

Salatki owocowe

1. Przygotujemy sałatkę owocową z owoców naszych sadów.
2. Dlaczego owoce należy myć?
3. Czy lubicie sałatki owocowe?

JESIEŃ W OGRÓDKU WARZYWNYM

Na straganie

1. Co można kupić na straganie?
2. Wymień warzywa wśród towarów przedstawionych na ilustracji?

Bajkowe dynie

1. Wymyśl historyjkę o bajkowych dyniach.

Jak robimy zapasy na zimę?

1. Opisz czynności podczas kiszenia kapusty. Opowiedz, co należy zrobić aby zakisić kapustę?

W naszej spiżarni

1. Jakie inne warzywa konserwujemy na zimę?

W CO LUBIMY SIĘ BAWIĆ?

1. W co bawią się dzieci?
2. Jakie są twoje ulubione zabawy?
3. Ułóż zdania do obrazków.

1. Dlaczego powinniśmy bawić się na powietrzu?
2. Czy masz kolegów na twoim podwórku?
3. Jakie lubisz zabawy ze swoimi kolegami?

NASI SKRZYDLACI PRZYJACIELE

Sroka

Słowik

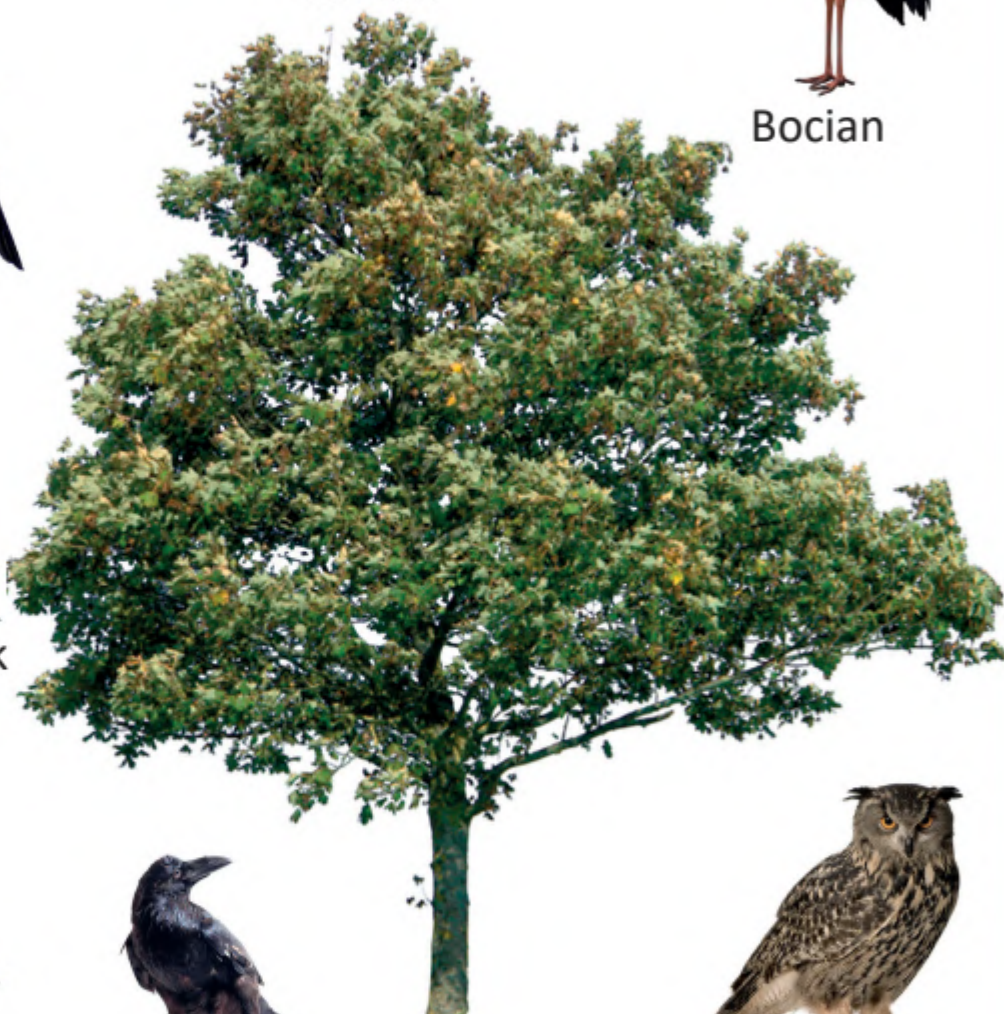
Bocian

Jaskółka

Skowronek

Wrona

Kruk

Sowa

1. Jakie ptaki znajdują się na ilustracji?
2. Gdzie je możemy spotkać?

Odloty ptaków

PTAKI POZOSTAJĄCE NA ZIMĘ

PTAKI ODLATUJĄCE NA ZIMĘ

1. Na podstawie ilustracji nazwij, które ptaki na zimę odlatują?
2. Dlaczego ptaki odlatują do ciepłych krajów?
3. Jakie ptaki u nas zimują? Nazwij je.
4. Jak pomagamy w zimie naszym skrzydlatym przyjaciołom?

ZOO NA WESOŁO!

Słoń

- Ile waży taki słoń?
- Dużo, pewnie kilka ton.

Wielbłąd

- Ile garbów wielbłąd ma?
- Jeden albo może dwa?

Struś

Trudna ze strusiem rozmowa
gdy w piasku ukryta głowa.

Kangur

O wózek dla synka nie prosi.
Sama kangurka w torbie nosi.

Krokodyl

Żle tu nie jest, ale nad Nilem
są daktylę, krokodylę...

Żółw

Żółw to wesoły, pełen fantazji,
do ZOO zaś trafił z Zachodniej Azji.

Żyrafa

Żyrafa prędko znika,
gdy zauważy drapieżnika.

Tygrysy

– To prawda, że lubicie irysy?
– Nie – odpowiadają tygrysy.

Lew

Królem jest, każdy to wie.
– Pokaż koronę, panie lwie.

Pan Alfabet Abecadło

Pan Alfabet Abecadło
bardzo dużo liter ma
kiedy stoją równo w rzędku
A jest zawsze na początku
Pan Alfabet Abecadło
bardzo o nie wszystkie dba
co dzień liczy swe litery
a ma ich dwadzieścia cztery
Pan Alfabet Abecadło
prawie wszyscy znają go
z liter układają słowa
piszą sobie to, co chcą.

Piotr Aniol

Literki

Raz literki w abecadzie
chciały się zabawić
i kłóciły się zajadle
jak by się ustawić.

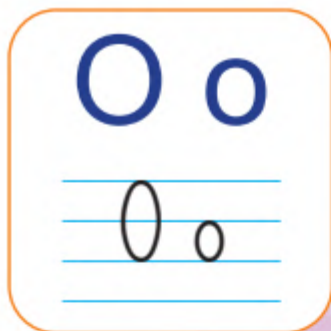
A – krzyczało:
– Chcę być pierwsze!
Ale **B** nie chciało,
C i **D** zgubiły wiersze,
E pod stół zleciało.

O toczyło się, toczyło,
aż w kałamarnię wpadło.
Tak o miejsce się kłóciło,
całe abecadło.

Nagle słychać głosik Anki:
„Cicho mi w tej chwili!
Marsz literki, do czytanki,
jak was ustawili”.

Władysław Broniewski

okno

ok-no

o k n o

Za **o**knem **o**sy, listki i **m**otyle.
Jak **kolorowo**!
Kolory lata i jesieni.

Ola

owoce

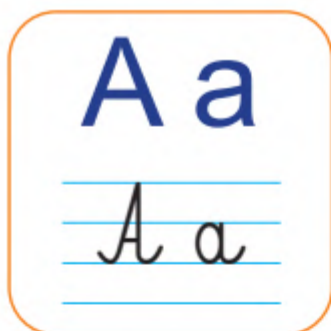
kot

lody

1. Co dzieci zobaczyły za oknem?
2. Jakie kolory ma lato, a jakie jesień?
3. Jaka porę roku witamy we wrześniu?

ara
a-ra
a r a

To jest **Alek**.
Alek ma **a**parat.

1. Nazwij przedmioty na rysunku, które mają głoskę **a**.
2. Opowiedz, co dzieje się na ilustracji.

Alek

foka

ananas

aparat

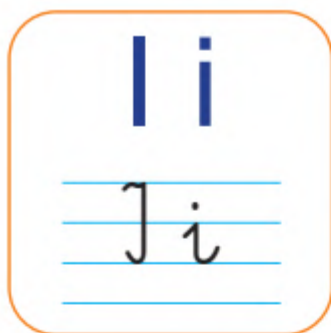

A tu lata ara.

Ara to papuga.

1. Czy widziałeś papugę arę? Gdzie można ją zobaczyć?
2. Jak myślisz, co dzieci zobaczą, kiedy będą wysoko w powietrzu?

igła
ig-ła
i g ła

Tańcowała igła z nitką

Tańcowała igła z nitką,
Igła – pięknie, nitka – brzydko.
Igła cała jak z igiełki,
Nitce płaczą się supetki.

Igła górą, nitka bokiem,
Igła zerka jednym okiem,
Sunie zwinna, zręczna, śmigła.
Nitka szepce: „Co za igła!”
Tak ze sobą tańczyły,
Aż uszyły fartuch cały!
Igła naprzód – nitka za nią:
„Ach, jak cudnie tańczyć z panią!”
Igła biegnie drobnym ściegiem,
A za igłą – nitka biegiem.

Jan Brzechwa

1. Jak tańczyła igła, a jak nitka?
2. Co wspólnego uszyły igła i nitka?
3. Jak się nazywa osoba, która szyje ubrania?
4. Co ułatwia, a co utrudnia wspólną pracę?

Iza

lis

irys

list

indyk

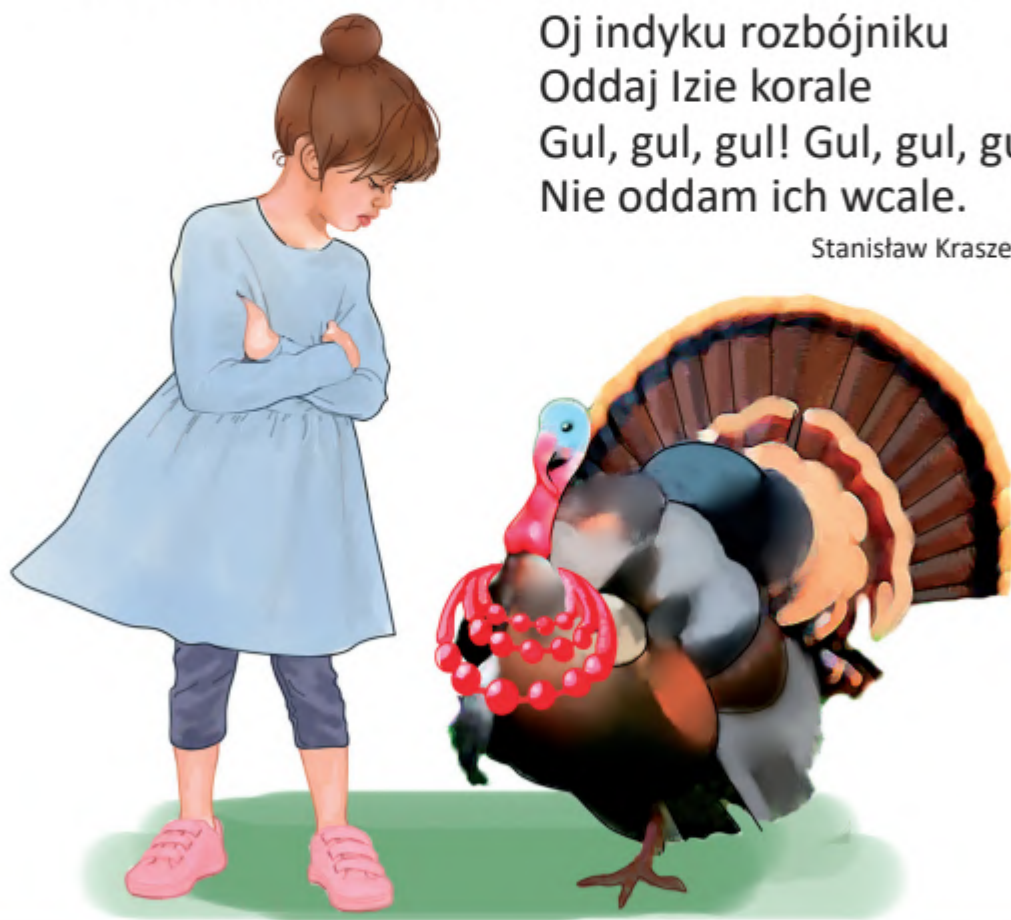

O indyku rozbójniku

Dostał indyk korale
Nie chce oddać ich wcale
Oburzyły się zwierzęta
Niech się indyk opamięta.

Oj indyku rozbójniku
Oddaj Izie korale
Gul, gul, gul! Gul, gul, gul!
Nie oddam ich wcale.

Stanisław Kraszewski

1. Dlaczego indyk został nazwany rozbójnikiem?
2. Opisz jak wygląda indyk.
3. Naucz się słowa piosenki na pamięć.

lala

la-la

l a l a

Ala ma lalkę.

Ta lalka Oli to Sola.

Lala Ali to Lila.

Tola i Sola
to lale Oli.

Lila

Lila

Li-la

Lila

las

lustro

lampa

ŻALE I PROŚBY NASZYCH ZABAWEK

Psuje

W moim pokoiku
 Psuje rozrabiały,
 popsuły zabawki,
 klocki rozsypały.
 – Zepsuły mi palec!
 – Nadłamały nos!
 – Naderwały ogon!
 – Odebrały głos!

– Włosy mi wyrwały!
 – Połamały nogi!
 – Oko zakleily!
 – Zabrały mi rogi!
 – Co to za rozboje,
 co to za wybryki!
 Kto popsuł zabawki?
 Co to za psotniki?

Stanisław Karaszewski

1. Jak dzieci z wiersza traktowały swoje zabawki?
2. Gdyby zabawki umiały mówić, co mogłyby dzieciom powiedzieć?

Wesoła piłka

1. Opowiedz przygody wesołej piłki na podstawie ilustracji.

mama
ma-ma
m a m a

Mama Lili

Lila ma ...

Mam ...

Mama ma ...

Lubimy pomagać

1. Opowiedz na podstawie ilustracji, jak dzieci pomagają w domu?

Marek

motyl

mak

malina

MOJE OBOWIĄZKI W RODZINIE

My się pracy nie boimy,
dziś podłogi odkurzymy,
w całym domu posprzątamy,
bo rodzicom pomagamy.

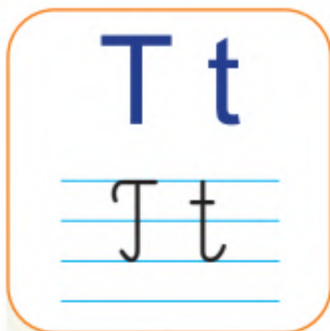
Wszystkie kwiaty podlejemy,
śmieci, graty wyniesiemy.
W szafach rzeczy pochowamy
to dla taty, to dla mamy.

Pojeździmy odkurzaczem,
popryskamy spryskiwaczem,
szczotką, zmiotką zamieciemy,
nie spoczniemy nim sprzątniemy!

Stanisław Karaszewski

1. Jak dbacie o porządek w waszym domu?
2. Co należy do twojego obowiązku?
3. Jakie prace domowe lubisz wykonywać?

tata

ta-ta

t a t a

URODZINY TOMKA

To

.

To

.

Mama ma

.

Tata ma

.

1. Co widzisz na ilustracji?
2. Kto przyszedł na urodziny Tomka?

Tomek

tort

taca

torba

3. Kogo zapraszasz na swoje urodziny?
4. Opowiedz o swoich urodzinach.

kot
kot

To kot Lilki.

Taki miutki kotek.

ULUBIONE ZWIERZĘTA DOMOWE

To Lilka. Lilka ma kotki.

Kotka żółtego ma od taty.

Kotek ma na imię Tula.

Lilka ma dla kotków pokarm.

Kamil

oko

kogut

krowa

kajak

Zwierzątka w domu

ZŁOTA RYBKA pływa szybko
chętnie bym popłynął z rybką.

KRÓLIK zjadłby coś na deser
kto marchewkę mu przyniesie?

Ten KANAREK z dużym wdziękiem
śpiewa ptasią swą piosenkę.

A PAPUŻKI w klatce siedzą
chętnie ci coś opowiedzą.

CHOMIK ziarna chomikuje
każde bardzo mu smakuje.

PIESEK w domu głośno szczeka
To znak, że na spacer czeka.

KOTEK mleko z miski pije
a języczkiem łapki myje.

MORSKA ŚWINKA – gość z daleka
gdy ją głaszczesz, nie ucieka.

1. Czy masz w domu zwierzątko?
2. Jakie zwierzęta mogą być w naszym domu?
3. Jak dbamy o zwierzęta domowe?

koty
ko-ty
koty

Kot*y* i ps*y* to nasi domownic*y*.
Lubim*y* z nimi się bawić.

Dziki*e* kot*y* zobacz*y*my w Zoo.

tygrysy

lwy

pumy

Koty

Kiciuś Buras, Mruczek to
przyjaciele nasi są.
Dziki*e* koty – żbik i ryś
w naszych lasach żyją dziś.

Puma, tygrys, lampart, lew
i pantera kotem jest,
lecz ich głaskać nie ma co,
za kratkami siedzą w Zoo.

Stanisław Karaszewski

1. Gdzie można zobaczyć te koty?
2. Jak zachowujemy się w Zoo?

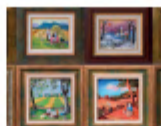
ryby

domy

obrazy

buty

Koty lubią pieszczoty

Mały kot i duży kot
każdy chętny jest do psot;
skok na drzewo, hop na płot,
to uwielbia każdy kot!
Koty lubią pieszczoty,
do nóg się łaszą
i prężą grzbiet.

Z kotami też są kłopoty,
kto ma kota,
dobrze o tym wie!
Mają zęby i pazury,
mogą dobrać się do skóry,
oj uważnie, oj ostrożnie,
igrać z kotem, to jak z ogniem!

1. Opowiedz, jakie zabawy lubią koty?
2. Czemu niektóre koty nazywamy „dachowcami”?
3. Opisz, jak wygląda kotek na ilustracji.

DBAMY O NASZE ZDROWIE

1. Na podstawie ilustracji opowiedz kolejno, co ty robisz w ciągu dnia?
2. Czy mógłbyś dorysować inne obrazki, które przedstawiają twoje zajęcia w ciągu dnia?

Dla każdego coś zdrowego

Jeśli chcesz się żywić zdrowo,
jadaj zawsze kolorowo.

Jedz owoce i jarzyny,
to najlepsze witaminy!

Jedz razowce z grubym ziarnem,
zdrowe jedz pieczywo czarne!

Na kanapkę prócz wędliny,
połóż listek zieleniny.

I kapusta, i sałatka,
w witaminy jest bogata!

Oprócz klusek i kotleta
niech się z jarzyn składa dieta!

Jedz surówki i sałatki,
będziesz za to piękny, gładki!
Gotowane lub duszone
zawsze zdrowsze niż smażone!

Mleko, jogurt, ser, maślanka
– to jest twoja wyliczanka!

Chude mięso, drób i ryba
to najlepsze białko chyba!

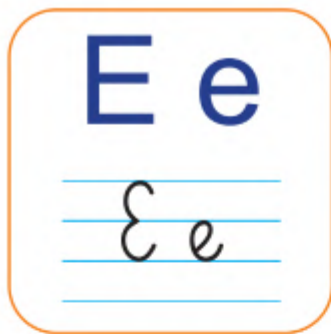
Sok warzywny, owocowy,
kolorowy jest i zdrowy!

Kto je tłusto i obficie,
ten sam sobie skraca życie!

Stanisław Kraszewski

1. Co powinniśmy jeść, żeby być zdrowym?
2. Dlaczego trzeba jeść dużo warzyw i owoców?
3. Jakie jeszcze inne produkty wpływają korzystnie na nasze zdrowie?
4. Dlaczego w codziennym jadłospisie powinny się znaleźć produkty mleczne?

ekran

ek-ran

ekran

To .

Tu .

A tam i .

Ela jest w kinie. Ogląda film.

Na ekranie występują postaci z bajek.

1. Jakich bajkowych bohaterów widzisz na ilustracji?
2. Nazwij innych bohaterów bajek.
3. Czy lubisz chodzić do kina?
4. Jakie lubisz oglądać filmy?

Emil

jeż

telefon

Eskimos

plecak

Mój komputer

Emil ułożył obrazki na ekranie komputera.

1. Czy lubisz spędzać czas przy komputerze?
2. Jak myślisz, czy komputer szkodzi twojemu zdrowiu?
3. Opowiedz, jakie obrazki Emil ułożył na monitorze komputera?

rak
r a k

Bajka o raku choraku

W tataraku siedzi rak
i do taty mówi tak:
„Drogi tato, ratuj mnie,
bo się czuję bardzo źle!
Gardło boli, głowa pęka,
każdy krok to dla mnie męka.
Kaszel męczy mnie i chrypa...
Co to tato? Czy to grypa?”

„To nie grypa, lecz angina,
która grypę przypomina!
Po coś zimą szedł na brzeg
w zimny lód i brudny śnieg?
Tam na brzegu mroźny wiatr,
nie dla ciebie taki świat!

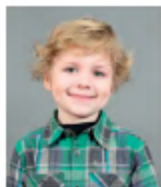
Gdy mróz mrozi i śnieg spadnie,
miejsce raka – w stawie na dnie.
W mule tam gdzie tataraki,
gdzie zimują wszystkie raki.

Masz pić zawsze o poranku
napar z lipy i rumianku.
I nie wychodź nigdy z wody,
niezależnie od pogody!
A gdy siedem dni upłynie,
to angina wnet przeminie.
Po tygodniu będziesz zdrow,
tylko słuchaj moich słów”.

Stanisław Karczewski

1. Kto występuje w bajce?
2. Na co skarżył się synek-rak?
3. Co stwierdził tata-rak? Co zalecił swojemu synkowi?
4. Jak powinien zachowywać się synek-rak aby ponownie nie zachorować?

korale

rolki

traktor

tatarak

Romek

Romek ma rower.

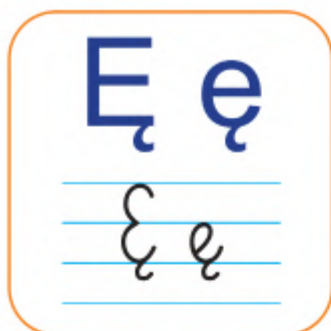

Radek ma rolki.

Romek jedzie na
rowerze.

Radek pędzi na rolkach.
Kto prędzej będzie na
mecie?

ręka
rę-ka
r ę k a

DBAMY O HIGIENĘ NASZEGO CIAŁA

Czyścioch i brudas

Myję ręce przed jedzeniem
wodą, mydłem, to nietrudne!
Ja nie myję, bo i po co?
I tak zaraz będą brudne!

Czyszczę zęby pastą, szczotką
po jedzeniu i wieczorem!
Ja nie myję, bo i po co?
I tak zęby będą chore!

Mnie uwielbia cała klasa!
A mnie w klasie nikt nie kocha!
Wszyscy stronią od brudasza
bo chcą przykład brać z czyściocha.

Stanisław Karaszewski

1. Dlaczego powinniśmy się myć?
2. Myjemy ręce przed jedzeniem – dlaczego?
3. Jak dbamy o czystość zębów?
4. Jak ty myjesz zęby?
5. Dbamy o czystość naszego ciała – czy to jest dobry nawyk?
6. Porównaj dziecko brudne i czyste – co grozi brudasowi?

węże

gęś

bęben

zęby

Ząbki moje ząbki

Rano i wieczorem,
gdy jestem w łazience
Myję ciało swoje,
a nie tylko ręce.
Biorę do rąk szczotkę
i na wszystkie strony
Myję moje zęby,
by świeciły one.

Według Jolanty Wybieralskiej

Co szkodzi naszym zębom?

1. Dlaczego nie należy jeść dużo słodczy?
2. Ile razy dziennie należy myć zęby?
5. Do kogo należy się udać, gdy boli ząb?

1 LISTOPADA ŚWIĘTO ZMARŁYCH

Pomocne ręce

Mama zmiata listki.
I ja zmiotę listki.

Mama zapala lampkę.
I ja zapalę lampkę.

Mama myje pomnik.
I ja myję pomnik.

1. Kiedy odwiedzamy groby naszych bliskich?
2. Jak pomagasz w pracy na cmentarzu?
3. Jak należy zachowywać się na cmentarzu?

1 listopada

Pomnik umyty.
Lampki zapalone.
Mama stoi smutna i zadumana.
Podaję rękę mamie.
I zaraz mama ma inną minę.
Teraz moje palce spletam z palcami mamy.
Mama rozumie ten znak.
Jestem tu z mamą, a mama jest ze mną.

1. Jaki nastrój panuje w tym wierszu?
2. Dlaczego dziewczynka podała rękę mamie?
3. Czy ten dzień jest ważnym świętem w twojej rodzinie?

Znicze

Na cmentarzu płomyki złote
i groby w chryzantemach.
Ludzie przyszli tu z myślą o tych,
których już nie ma.

Danuta Wawiłow

1. Opowiedz, co widzisz na obrazku.
2. Opisz, jak wygląda cmentarz w Dniu Zmarłych.
3. Jak pamiętamy o bohaterach, którzy zginęli w walce o wolność Ukrainy?
4. Naucz się wierszyka na pamięć.

dom
d o m

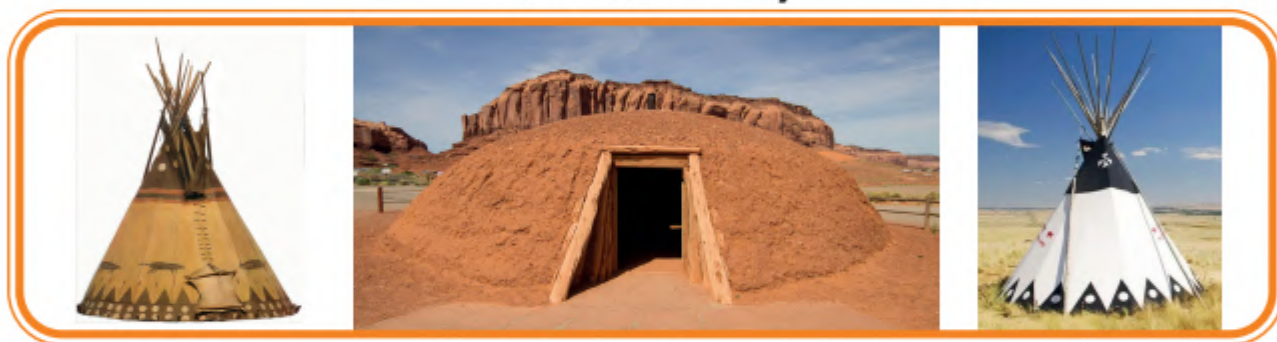
To Adama.

Dom to .

Dom to .

Ciekawe domy

Tipi

Domy na palach

Igloo

1. Opisz domy na ilustracji.
2. Jaki myślisz, kto w nich może mieszkać?

dym

buda

deska

droga

Darek

Dziękuję Ci, mamo, za to,
że zbudowałaś dom z tatą.
Dom z bajki,
gdzie zawsze jest lato!

Jesteś, mamo, dobrą wróżką.
Jesteś tato czarodziejem.
Stworzyliście razem dom,
czarodziejski, ciepły dom.
A w nim latające łóżko
i świat, w którym czar istnieje!

Stworzyliście dom na lata,
a w nim siostrę oraz brata,
pieska, kotka i chomika,
złote rybki i królika!

I dlatego mamo, tato,
ja Was bardzo kocham za to!

Stanisław Karaszewski

1. O jakim domu jest mowa w wierszu?
2. Za co dziękuje rodzicom dziecko?
3. Za co dziecko kocha swoich rodziców?

NASZ DOM TO DOM NASZYCH ULUBIEŃCÓW

Nasi ulubieńcy

Miękkie futro, długie słuchy,
podskakuje, biega, bryka,
woli marchew od kapuchy,
cudownego mam ...

Bawi się wesoło ze mną,
ma na imię Psotek.
W całym domu jest go pełno.
Lubi mleko ...

Kiedy zima, kiedy plucha,
kiedy wiosną kwitnie bez,
ciągle ze mną mądry, wierny,
ukochany mój druh – ...

Kolorowe ma piórka,
nieraz gada znad biurka,
z klatki do mnie okiem mruga
a nazywa się ...

Sofia Stanecka

1. Jakie jest twoje ulubione zwierzę?
2. Jak należy dbać o swojego ulubieńca?
3. O jakich zwierzętach jest mowa w zagadkach?

Pies przyjacielem człowieka

1. Jakie czynności wykonują psy z ilustracji?

Jakie domy mają ptaszki?

1. Opowiedz o gniazdach przedstawionych na ilustracji.

Sójka

Wybiera się sójka za morze,
Ale wybrać się nie może.
„Trudno jest się rozstać z krajem,
A ja właśnie się rozstaję”.
Poleciała więc na kresy
Pozalać interesy.
Odwiedziła potem Szczecin,
Bo tam miała dwoje dzieci,
W Kielcach była dwa tygodnie,
Żeby wypaść się wygodnie,
Jedną noc spędziła w Gdyni
U znajomej gospodyni,

Wpadła także do Pułtusk,
Żeby w Narwi się poplaskać,
A z Pułtusk do Torunia,
Gdzie mieszkała jej ciotunia.
Po ciotuni jeszcze sójka
Odwiedziła w Gnieźnie wujka,
Potem matkę, ojca, syna
I kuzyna z Krotoszyna.
Pożegnała się z rodziną,
A tymczasem rok upłynął.
Znów wybiera się za morze,
Ale wybrać się nie może.

Jan Brzechwa

1. Kto jest bohaterem wiersza?
2. Czy widziałeś sójkę?
3. Co przeszkodziło naszej bohaterce w odlocie do ciepłego kraju?
4. Jaki nastrój panuje w wierszu?
5. Co oznacza powiedzenie: „wybierać się jak sójka za morze”?

Andrzejkowe wróżby

Do dzisiaj przetrwała tradycja andrzejkowa, będąca zabawą połączoną ze wspólnymi wróżbami dziewcząt i chłopców. Zapraszam więc i Was na wspólną zabawę andrzejkową.

Listopad, gdy już kończy dzień
I gwiazdka się pokaże,
Spotkamy się przy blasku świec
Tak, jak tradycja każe.

Zaszczeka pies
I buty staną w rzędzie,
Na wodę воск wyleje się
I tajemniczo będzie.

Niech nowy dzień obieca nam
Dni piękne i los nowy,
Niech spełnią się najlepsze z wróżb
W ten wieczór andrzejkowy.

„Andrzejki” w klasie

Dzieci z nauczycielką w klasie
w wieczór andrzejkowy
bawią się w różne wróżby.
Leją воск z kolegami,
obserwują cienie.
Ciekawe, jakie to cienie?
Co one wróżą?

1. Opowiedz o andrzejkowych zwyczajach.

Zimowy park

Ola i Kamil idą do parku.
Kamil ma aparat.
Ola ma lupę.
A wiewiórka ma rudą kitę.
Będą obserwowały zimowy park.

1. Gdzie idą dzieci?
2. Co ma w ręce Ola, a co Kamil?
3. W jaki sposób będą dzieci obserwowały zimowy park?

wasy
wą-sy
w a s y

WĄSY MIKOŁAJA

Karol i Marta, Tomek i Bartek mają: kolorowy papier, modelinę, plastelinę, cekiny.

Wycinają wąskie paski, kleją, lepia.

Marta robi pajaka, a Karol wąsy z modeliny.

Tomek robi Mikołaja z białymi wąsami, a Bartek łączy kolorowy papier i powstaje łańcuch.

1. Jakie ozdoby choinkowe zrobiły dzieci?

mąka

trąbka

bąk

gąbka

Zima

Pada śnieg, prósz śnieg,
wszędzie go nawiało.

Dachy są już białe,
na ulicach biało.

Pada śnieg, prósz śnieg,
bielutki jak mleko.

W sklepach gwar, w sklepach ruch:
– Gwiazdka niedaleko!

Jeszcze dzień, jeszcze dwa,
chłopcy i dziewczynki!

Będą stać niby las
na rynku choinki.

Według Józefa Czechowicza

1. Zabawimy się, co widzicie, słyszycie i czujecie?
2. Proszę zamknąć oczy i posłuchajcie wiersza.
3. Otwórzcie oczy i narysujcie to, co usłyszeliście.
4. Porównajcie swoje prace z ilustracją w podręczniku.

Świąteczny dom

To najważniejsze święta Boże Narodzenie.

Starannie się do nich przygotowujemy.

Pomagamy rodzicom w pieczeniu pierników.

1. Czy też pomagasz w pieczeniu pierników?
2. Jak można ozdobić pierniki?

PREZENTY, PREZENTY, PREZENTY!

Przed Wigilią na ulicach panuje wielki ruch. Jedni kupują prezenty, inni choinki, jeszcze inni różne smakołyki. Tata kupił dużo prezentów, bo nie zapomniał o biednych sąsiednich dzieciach. Przecież każdy lubi dostawać prezenty.

Ola własnoręcznie wykonała prezent dla swojego taty. Jej tata ma na imię Adam i w Wigilię obchodzi imieniny. Ola zrobiła piękną laurkę. Wręczy tatusiowi osobiście.

1. Czy lubicie otrzymywać prezenty?
2. Czy dawanie prezentów innym może sprawiać radość?
3. Jak każdy z nas powinien zachować się, gdy otrzyma prezent?
4. Kiedy w Ukrainie chodzi Święty Mikołaj? Kiedy to święto obchodzimy w Polsce?

Choinka

W czas Bożego Narodzenia
drzewko to nasz dom ożywia.
Pod nim spełnią się marzenia.
Czy już wiesz, jak się nazywa?

Rankiem, kiedy jeszcze wszyscy spali,
tata ustawił w pokoju pachnącą lasem choinkę.
Jaka piękna! – Ola pierwsza ją zauważyła.
Czy ozdoby choinkowe są już gotowe? – zapytał tata.
Teraz Ola z bratem i rodzicami będą ubierali choinkę.

1. Jaką niespodziankę dzieciom przygotował tata?
2. Jak ty ozdabiasz choinkę w swoim domu?
3. Czy choinki pachnące lasem są w każdym domu?
4. O czym należy pamiętać, gdy kupujemy choinkę?

Wigilijna noc

Taka jedna noc jest w roku,
noc niezwykła tajemnicza,
kiedy wcale się spać nie chce,
kiedy wszystko nas zachwyca –

Pachnie lasem choineczka
rozświetlona blaskiem złotym,
drzewa szumią w śnieżnej bieli,
ludzkim głosem mówią koty,

Księżyc w oknie się przegląda.
O! Mikołaj pędzi w saniach!
Jak tu zasnąć, kiedy jeszcze
tyle jest do oglądania!

Wiatr kolędy gra w kominie,
wszędzie gwaro, wszędzie jasno –
no, powiedzcie mi, kochani,
jak tu zasnąć? Jak tu zasnąć?

Małgorzata Strzałkowska

1. Jak w twoim domu obchodzi się święta Bożego Narodzenia?
2. O czym należy pamiętać gdy nakrywamy świąteczny stół?
3. Czy umiecie śpiewać kolędy?
4. Co jest najważniejsze w czasie świąt?

Choinka lśni wszystkimi
barwami tęczy.
Panuje wyjątkowo
uroczysty nastrój.
Łamiemy się opłatkiem,
składamy sobie życzenia.
Śpiewamy kolędę
„Wśród nocnej ciszy”.

1. Opisz wydarzenie przedstawione na obrazie.
2. Jakie zwierzęta towarzyszą narodzinom Pana Jezusa?
3. Co wiecie o sztuce robienia szopek?

Kulig

Nocą nasypało śniegu po kolana.
– Jaka śnieżna zima! – zawołał Marek.
Tata Marka zorganizował kulig.
Zaprosił przyjaciół syna.
Dwa konie ciągnęły sanie.
Do dużych sań były doczepione małe sanki.
W czasie jazdy wszyscy cieszyli się pięknymi widokami.
Dzwoneczki przy saniach dzwoniły radośnie: dzyń, dzyń, dzyń.

1. Co zorganizował dla dzieci tata Marka? Jak wygląda kulig?
2. Kto był woźnicą?
3. Czy jazda na saniach cieszyła dzieci i dlaczego? Czy w Ukrainie takie zabawy są praktykowane?

Alek zachwycił się końmi i woźnicą.
Był nim tata Marka.
Na polance obok leśniczówki, w specjalnie wyznaczonym miejscu,
uczestnicy kuligu rozpalili ognisko.
Pomagał im pan leśniczy.
Wszystkim bardzo smakowały pieczone kiełbaski.
Ania śpiewała, a Oleńka tańczyła wokół ogniska.

1. Jakie inne atrakcje czekały na dzieci?
2. Jak bawiły się dzieci?

INSCENIZACJA: „KARNAWAŁ”!

Dzieci

– O! Przyszedł Karnawał!

– Tak, tak! Karnawał!

(Podbiegają do kolorowych walizek).

Dzieci

– O! A co to za bagaże?

Karnawał

– Zaraz wszystko wam pokażę! Ale najpierw...

Czary-mary... zdejmę mój kapelusz stary... i... by

złota była sala, wszystkie światła pozapalam!!!

(Macha kapeluszem, w sali zapala się światło).

Dzieci

– Patrzcie! Światła pozapalał!

– Już jest złota cała sala!

Dziecko I

– A walizki? A walizki?

Karnawał

– Zaraz je otworzę wszystkie!

(Otwiera walizki, dzieci zaglądają mu przez ramię).

– Spójrzcie! Tu mam serpentyny dla chłopaków i dziewczynek! *(Wyciąga z walizki długie, błyszczące serpentyny i rzuca dzieciom).*

Dziecko II

– A tu błyszczy coś ze złota...

Dziecko III

– To jest piękna maska kota!

Dziecko IV

– A tu? Co pan tutaj ma?

Karnawał

– To jest śmieszna maska psa!
(Dzieci w tym czasie wkładają
czapeczki i maseczki
wyjmowane z walizek).

Dziecko V

– Ooooo! Czapeczki kolorowe!

Karnawał

– Więc wkładajcie je na głowy!

Dzieci

– A tu bródka krasnoludka!
Nie za długa, nie za krótka...

Karnawał

– Oczywiście! Jest w sam raz!
Ale znów na czary czas!
Klasnę w ręce raz i dwa!
No i co?

(Zaczyna grać muzyka).

Dzieci

– I wszystko gra! Tak, tak!
I wszystko gra!
Karnawał podaje dzieciom
ręce, wszyscy zaczynają
tańczyć wokół sali.

Karnawał i dzieci (razem)

– Dookoła złoty blask!
Karnawału nadszedł czas!!!
(Zapraszają do zabawy
widzów).

Dorota Gellner

LUBIĘ CZYTAĆ!

(dodatkowe teksty do czytania)

Książka moim przyjacielem

Każdy ma przyjaciela, z którym lubi się bawić.
Kiedy przyjaciel jest smutny, nie można go zostawić.
Mój przyjaciel jest ze mną, codziennie o każdej porze.
Gdy potrzebuje pomocy, on mi zawsze pomoże.
Mój przyjaciel to książka, w której są różne przygody.
O misi, który jadł miodek, o żabce co skacze do wody.
Jest też księżniczka i rycerz, co walczy dzielnie ze smokiem.
Jest i czarodziej co umie przez rzekę przejść jednym krokiem.
Z książką nie nudzę się nigdy, z nią jest zawsze ciekawie.
Ona pomaga w nauce oraz wesołej zabawie.

Dorota Kossakowska

-
1. Dlaczego książka jest naszym przyjacielem?
 2. O czym twoje książki opowiadają?
 3. Czy masz swoją ulubioną bajkę?

Prośby książek

Drogie dzieci!

My, proszę dzieci, nie lubimy
siedzieć w szufladzie w czasie zimy
ani za piecem sterczeć w lecie,
jak jakie śmiecie czy rupiecie!
Ze strachu bledną nasze twarze,
gdy ktoś kredkami po nas maże.
A przecież, drodzy Przyjaciele
do szczęścia trzeba nam niewiele.
Jakaś półeczka czy szuflada
świetnie się dla nas właśnie nada.
Kącik bezpieczny, czysty, suchy,
by nie zniszczyły nas maluchy.

Nie zaginaj

Nie zginaj mych rogów, używaj zakładki,
na półce mnie stawiaj, dbaj o me okładki.
Kiedy moje kartki wyrwiesz i wyrzucisz,
wiedz, że wtedy nigdy do nich nie powrócisz.
Gdy się ze starości zacznę rozlatywać,
spróbuj mnie naprawić, posklejać, pozszywać.
Nie czytaj gdy jadasz, nie brudź mnie rękami,
to ci będę służyć całymi latami.

1. Kto jest nadawcą prośby?
2. O co proszą książki swoich czytelników?
3. Dlaczego powinniśmy je szanować?
4. Czym różnią się od telewizji, kina, teatru, Internetu?

Bajka

Pojawili się w Królestwie Bajki,
nie wiadomo skąd
i nikt nie pamięta kiedy.
Mówili o sobie:
Jesteśmy Wyrwibaje.
Nie lubimy bajek.
Nadworny poeta
tak opisuje owe dni:
“W królestwie wielki lament.
Krasnoludki uciekają do piwnic.
Królowny nie otwierają okien.
Nawet smoki uciekają do jaskiń.
Wyrwibaje stoją na rynku i się śmieją.
A wtedy sprytny Kuba mówi:
– Ja wcale się was nie boję,
bo jak inne bajki
i ta ma dobry koniec.”

1. Kto to byli „wyrwibaje”?
2. O czym mówi ostatnia zwrotka wiersza?

Moje bajki

Gdy wieczór nadchodzi, z książkami się witam.
Siadam cichutko, a mama mi czyta.
I czyta mi bajki o dzielnych rycerzach,
smokach, czarownicach i zaklętych wieżach.
O śpiącej królewnie i o rybce złotej,
i o tym, jak młynarz przyjaźnił się z kotem.
Choć jestem przy mamie, to mi się wydaje,
że widzę naprawdę te postacie z bajek.

Barbara Szelągowska

1. Czy lubisz czytać bajki?
2. Dlaczego dzieci lubią bajki?
3. Jaka postać z bajki jest twoim ulubionym bohaterem?

Zagadki

Jaka to dziewczynka ma roboty wiele,
a na pięknym balu gubi pantofelek?
Łatwo mnie poznacie, gdy bajkę wspomnicie.
Chodziłem tam w butach, miałem lżejsze życie.

W chatce krasnoludków mieszka
prześliczna królewna...

Dwa łasuchy, tym się szczycą,
że wygrały z czarownicą.

Gdy mała księżniczka chrzczona była,
zła wróżka urok na nią rzuciła.

Bajkowe panienki, nie lubią
sukienki, wszystkie wolą rybi ogon
i dlatego pływać mogą.

Mała Syrenka

Głęboko, na samym dnie morza stał przepiękny zamek z różnokolorowych muszelek. Należał on do rodziny morskich syren. Najmłodsza z sióstr, i najładniejsza, miała na imię Mała Syrenka. Pewnego dnia Mała Syrenka wypłynęła na powierzchnię morza. Ujrzała tam królewski żaglowiec, a na jego pokładzie pięknego księcia.

Niespodziewanie zerwała się burza. Ogromna fala nagle zmiotła księcia do morza. Mała Syrenka pospieszyła mu z pomocą i wyciągnęła na brzeg.

Syrenka ciągle myślała o księciu. Bardzo żałowała, że nie ma nóg, jak wszyscy ludzie. Poprosiła o nie babcię, ale ta jej odmówiła. Dziewczyna posmutniała. Bardzo pragnęła ponownie ujrzeć młodzieńca. Poszła po radę do złej morskiej czarownicy.

– Dam ci nogi – powiedziała czarownica – Ale ty musisz oddać mi swój głos.

Mała Syrenka się zgodziła. Wypiła magiczny napój i natychmiast straciła przytomność. Ocknęła się na plaży. Tuż obok stał jej wyśniony książę.

– Kim jesteś? – zapytał.

Ale ona nie mogła odpowiedzieć. Zabrakło jej głosu.

Książę zaprowadził ją na pokład żaglowca. Tymczasem ona już się zorientowała, że jej wybór nie jest rozsądny. Jak ma mu powiedzieć, kim jest, skoro nie może mówić?

Jakiś czas później książę poznał piękną księżniczkę, którą zapragnął poślubić. Biedna Syrenka! Serce pękało jej z rozpaczy.

Tej nocy na żaglowcu zjawily się jej siostry. Dały Małej Syrence sztylet, aby zabiła księcia. W ten sposób mogła uwolnić się od uroku rzuconego przez czarownicę i odzyskać postać syreny. Biedna dziewczyna nie mogła jednak zabić księcia. Wyrzuciła sztylet do morza. Powoli przemieniła się w ducha morza. Od tej pory Mała Syrenka jest strażniczką mórz i oceanów.

1. Jaka smutna historia spotkała Syrenkę?
2. Jak ocenisz postępowanie małej bohaterki?
3. Jaka rolę wypełnia jako „duch morza”?

O Lechu, Czechu i Rusie

Dawno, dawno temu było sobie trzech braci: Lech, Czech i Rus. Każdy z nich przewodził potężnemu plemieniu. Żyli w zgodzie i pokoju w krainie gęstych lasów, szerokich rzek i urodzajnych pól. Nadszedł jednak rok, a po nim następny i następny, kiedy słońce wypaliło pola i wysuszyło rzeki. Ryby wyginęły, a wygłodniałe zwierzęta leśne ruszyły na poszukiwania pożywienia. Zaczęło go brakować także ludziom. Trzej bracia zebrali się na radę. – Pora i nam stąd ruszać, szukać nowego miejsca dla nas i dla naszych plemion – powiedzieli zgodnie.

Wkrótce potem Lech, Czech i Rus, a z nimi mężczyźni, kobiety i dzieci, na koniach, wozach i pieszo, z zapasami ziarna, z wołami, kozami i ptactwem domowym udali się w drogę w nieznane. Szli długo przez gęste lasy, przekraczali góry i rzeki. Wiedzieli, że gdzieś czeka na nich to jedno jedyne dla nich przeznaczone miejsce.

Pierwszy znalazł je Rus. Pożegnał się z braćmi i został wraz ze swoim plemieniem w rozległej krainie szerokich rzek i ogromnych, porośniętych dziką trawą łąk. Drugi był Czech. Zatrzymał swoje plemię za górami, na ziemi żyznej i bogatej.

Najdłużej nie mógł zdecydować się najmłodszy z braci – Lech, który długo jeszcze wędrował z całym plemieniem przez puszcze, wzgórza i rzeki. Pewnego dnia, gdy słońce chyliło się już ku zachodowi, Lech ze swoją drużyną polował na dzika. Pędził za nim konno przez las, aż nagle znalazł się na wielkiej polanie. Na środku polany rósł ogromny dąb. Zachodzące słońce na chwilę oślepiło Lecha. Zmrużył oczy i wtedy na tle czerwonego nieba zobaczył pięknego białego ptaka, który najwyraźniej wyleciał z gniazda na dębie. – Orzeł... – wyszeptał Lech i rozejrzał się wokoło.

Już wiedział, gdzie zbuduje osadę dla swojego plemienia. Wiedział też, jakie barwy dla niego wybierze i co będzie jego godłem.

Wojciech Widłak

1. Czego dowiedziałeś się z tej baśni?
2. Jaki gród założył Lech?
3. Czy domyślasz się, o początkach jakiego państwa jest mowa w tej baśni?

Kopciuszek (fragment)

(...) Trzaskając z bata, zajechał wspaniały woźnica przed królewski pałac.

– Kto to przyjechał? Kto to przyjechał? – pytali królewscy lokaje.

– Nieznajoma księżniczka! Nieznajoma księżniczka! – huczał tubalnym basem wąsaty woźnica.

Gdy oznajmiono synowi królewskiemu, że przybyła nieznajoma księżniczka, bardzo go to zaciekało, bo każdy lubi niespodzianki, zwłaszcza gdy chodzi o tak śliczną niespodziankę jak Kopciuszek w (...) sukni i w najmiększych pantofelkach z popieliczki. Wybiegł więc królewicz przed pałac, a że panienka wysiadała właśnie z karocy, podał jej rękę i wprowadził do komnaty, gdzie się zabawiali goście i wesoło grała muzyka.

Gdy weszli, zapadła nagle cisza: zatrzymali się tancerze, umilkły skrzypce i inne instrumenty, a wszystkie oczy zwróciły się ku nim i odezwał się szmer głosów:

– Ach, jaka śliczna para!

Nawet król wodził nieustannie wzrokiem za Kopciuszkiem i poszeptywał w ucho królowej, że nigdy nie widział tak wdzięcznej

twarzyczki. Podziwiali Kopciuszka i siostry, choć nie poznały w pięknej sukni domowego popychadła. A syn królewski nie odstępował Kopciuszka ani na chwilę, nie zważając na inne panny. Przy tańcu, miłej rozmowie, przy rozmaitych przysmakach – czas minął tak szybko, że Kopciuszek ani się spostrzegł, gdy zegar wybił kwadrans przed dwunastą. Spłoszona panienska natychmiast zerwała się od stolika, przy którym książę częstował ją pomarańczami, złożyła wszystkim piękny ukłon i wybiegła z pałacu. W mgnieniu oka dopadła karocy, konie ruszyły i nim minęła północ – stanęła przed domem! – Dziękuję za wszystko, chrzestna matko! – zawołał Kopciuszek. W tej chwili północ wybiła. Karoca i woźnica znikli, piękna suknia Kopciuszka zmieniła się w codzienną, zniszczoną sukieneczkę, a pantofelki z popieliczki – w stare chodaki. (...)

Hanna Januszewska

1. Kto bawił się na balu w królewskim pałacu?
2. Jak się zachowali uczestnicy balu, gdy na sali pojawił się Kopciuszek?
3. Dlaczego siostry nie poznały Kopciuszka?
4. Czy Kopciuszek spodobał się synowi królewskiemu? Skąd to wiadomo?

SPIS TREŚCI

Wspomnienia z wakacji	4
Już jestem uczniem.....	6
Moja klasa	7
Nasza szkoła i boisko	8
Bezpieczeństwo ruchu drogowego.....	10
Przyszła do nas jesień	12
Bogactwo jesiennych sadów.....	14
Jesień w ogródku warzywnym	16
W co lubimy się bawić?	18
Nasi skrzydlaci przyjaciele	20
ZOO na wesoło!	22
Świat literek.....	24
Żale i prośby naszych zabawek	33
Moje obowiązki w rodzinie.....	35
Urodziny Tomka.....	36
Ulubione zwierzęta domowe.....	38
Dbamy o nasze zdrowie	42
Dbamy o higienę naszego ciała.....	48
1 listopada święto Zmarłych	50
Nasz dom to dom naszych ulubieńców	54
ZIMA	57
Wąsy Mikołaja	58
Prezenty, prezenty, prezenty!	60
Wigilia.....	62
Inscenizacja: „Karnawał“!	66
Lubię czytać!.....	68

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Регіна ЛЕБЕДЬ

Польська мова

БУКВАР

Підручник для 1 класу з навчанням польською мовою
закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

В оформленні підручника використано ілюстративний матеріал з колекцій
вільних зображень мережі Інтернет на сторінках: 2, 3, 4, 5, 12, 13, 15, 16, 17, 18,
19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44,
45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 69, 70,
71, 72, 73, 74, 75, 76, 77.

Польською мовою

Редактор *Ольга Бойцун*
Художній редактор *Ігор Шутурма*

Формат 84×108 $\frac{1}{16}$. Ум. друк. арк. 0,00.
Обл.-вид. арк. 0,00. Тираж 000 пр. Зам №

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net